

Tôi vào nhà và a käp nhìn thãy mä tôi thä hät häi cuäi cùng.

Vu lan năm nay tôi không lên chùa, träi Houston tháng 8 näng đä läa, công viäc bän rän và nhäng chuyän đi xa qua các thành phä khác, đã làm tôi quên mät ngày Vu Lan. Tôi tä häi phäi chäng đäi säng trong xã häi máy móc đã biän tôi thành mät ngäoi máy, chäy theo dòng thäi gian quên cänh thiên nhiên. Con ngäoi đi Häng Đäo ngày còn trä, nhiäu đêm näm đät nhìn lên träi ngäm trăng sao, nay đã quên mät väng trăng räm tháng bäy, cho đän buäi sáng chúa nhät ngày Vu Lan, 6 giä lái xe ra khäi nhà chät bàng hoàng nhìn thãy väng trăng đäu däng đäng sau sân nhà.

Trăng theo tôi trên xa lä 45, xuôi vä häng nam. Mäy năm nay mäi ngày tôi lái xe đi làm ä nhà thäng mäi, qua trung tâm thành phä, ngang con đäng College vào chùa Phät Quang, ngôi chùa Viãt Nam đäu tiên ä Houston. Ngôi chùa bao nhiêu năm chä thay đäi chút ít, không còn đồng ngäoi đän khi cäng đäng ngäoi Viãt đã đä vä vùng Tây Nam thành phä. Ngôi chùa Phät Quang cũng giäng nhä nhäng ngôi chùa khác ä Houston dù có vĩ đäi hän cũng không có đä cänh đäp nhä trong hai câu ca dao :

“Mät dòng näc chäy thanh lam
Mät ngôi chùa nhä näm ngang läng đäi”

Nhäng ngôi chùa nhä trong nhäng năm sau này, đäi väi tôi trä nên thân thiät väi tro cät cäa cha mä, thãy cũ, nhäng ngäoi bän già và các cô bác. Mùa Vu Lan đän chùa väi nhäng bông häng cài áo, nhäng bông häng “sáng täo cäa Träi väi mùi häng ngät ngào tä thiên đänh” (hai câu thä cäa thi sĩ än đä Gaffur thä kä 18). Nhäng bông häng träng đä cä cài trên áo dù tuäi đã trên 60 vän cäm thãy lòng ngäm ngùi. Không gäi trên áo thì nhäng đäa häng cũng đän trong mùa Vu Lan:

“Vu Lan dâng mät cành hoa
Cäu cho Cha Mä thác đä siêu sinh”

Hai câu ca dao nhä väy nhäng Vu Lan tä chuyän tích Mäc Liên Thanh Đä đã trä thành ngày cäa Mä và con thì hình nhä lúc nào cũng yêu mä hän cha. Tä ngày còn näm trong bäng mä, trä đã

đäc ru bäng tiäng näc vä vä trong tä cung, nhäng tiäng ru nhä dòng suäi, dòng sông, nhäng âm thanh nhäp nhäng nhäng tiäng sóng cäa biän đäi vào bä.

Mäi län đän chùa, nhìn các bà làm công quä, chân tay bän bäu, miäng cäi, mät mäy vui vä, là tôi läi nhä đän mä tôi. Bà có sáu ngäoi i con trai, lúc nào cũng quäy räy và làm phiän lòng bà nhäng hàng xóm cũ nhäc đän bà lúc nào cũng nhä đän mät ngäoi i vui tính, vui vä. Bà không đi häng đäo nhäng bà thäc hành đäc läi khuyên “mäi ngày làm mät viäc thiän và näc cäi lúc nào cũng nä trên môi”. Cänh yên tĩnh và träm mäc cäa nhäng ngôi chùa ở Sài Gòn nhäng ngày cũ đã đem đän hänh phúc cho bà. Bän bäu công viäc nhà cä ngày cä tháng nhäng đän mùa räm bà vän đän chùa làm công quä. Vu Lan cũng là ngày bà lên chùa, đä quên các cäu con trai nghäch ngäm và nhä đän các cô con gái đã xuäng trän gian väi bà vì “Träi đã đánh läm tên vào sä đäi”. Hän 20 năm träc khi ông anh cä tôi đem tro cäa cha mä tôi qua tä Viãt Nam, nhäng län đän bäo tháp đi län thän nhìn vào ngày tháng nhäng ngäoi i đã mät, tôi mäi thäy năm tôi sinh ra là năm buän vui län län cäa mä tôi. Tháng 7 sanh ra tôi chäc bà theo täc lä đä đoan, thäy cäu con trai có 6 ngón tay là mät đäi m xui và hän mät tháng sau, tháng 8 năm äy chä tôi mät vì bänh. Hän 61 năm, mäi län lên chùa Phät Quang nhìn hình chä tôi, tôi läi cäm thäy băng khuäng thäng mä.

Träc năm 1975, tôi đäc xem phim “10 điäu rän” cäa Charlton Heston đóng vai Moses, räi qua đây mäi năm đäu đäc xem läi, trong 10 điäu rän có mät điäu khuyên giän đä “yêu hàng xóm láng giäng nhä yêu mình”. Mäi län xem phim tôi nhä đän mä tôi và các bà mä Viãt Nam. Các ông chä lo chuyän đät näc, các bà säng väi láng giäng. Khäng Tä đäy chä “Nhân”. Mä tôi không đi häc, không biät chä, không đäc sách, không xem phim, bà chä thuäc mät chä “Tâm” tä cha tôi khi ông ngâm nga hai câu Kiäu

“Näa vành trăng khuyät ba sao giäa träi”

“Chä Tâm kia mäi bäng ba chä Tài”

Bà cä giä thiän tâm cäa nhà Phät, säng đä làm gäng cho con, tôi nghĩ bà lúc nào cũng lo xa nhäng không lo đäu mà hàng xóm láng giäng lúc nào cũng nói “con trai có đäc nhä mä”.

Năm 1995, tôi có đäp vä xóm cũ, hàng xóm vän nhäc bà đã chia xä väi mäi ngäoi i tä đäa mäm, cä hành, lon gäo đän chai näc mäm, ai thiäu gì bà vui vä giúp. Năm Mäu Thân, cä näc không ăn Tät vì täng tän công cäa Viãt Cäng, nhà tôi thành mät träm tä nän, 4,5 gia đình tä Tân Sän Nhät, tä trung tâm Sài Gòn, tä các xóm không an ninh đä vä, mäy chäc ngäoi i ở trong nhà, säng lo vì giäc nhäng nghèo mà vui. Gäp ai bà cũng đän đä mäi vä nhà, bà cä täng nhà bà chäc chän nhä pháo đài nhäng bà nói väi tôi “mình cä giä tâm thiän, chäng ai làm gì đäc”. Các bà mä nhà quê lúc nào cũng đä tin!

Năm 1975 läi mät län giäc giä. Bà chäy qua chäy läi bên hàng xóm, giúp mäi ngäoi i đóng vali đän đäc đi Mä, bà mäc quän áo cho con hàng xóm, khóc đäa tiän nhä tiän ngäoi i nhà. Mä và các cäu con trai nhä mät trắng và mät träi. Trong cái xóm đäy anh hùng häo hán ở khu Vän Chuäi Bàn Cä, bà đäy chúng tôi nhäng câu thät là trái tai nhä “mät câu nhän chín câu lành”, trong khi chúng tôi say mê đäc truyän Tàu nhä Binh thä Tôn tä đäy “tiên hä thä vi cäng”, thäy đäch thä đäng “nghe” là phäi đánh träc hoäc “thä thiên hành đäo” thäy chuyän bät binh phäi ra tay can thiäp. Chä “Nhän” bà đäy có thä häc nhäng chä “Nhän” khó hän đäi väi các cäu con

100 năm trước Công nguyên, triết gia Lucretius, người đi đầu tiên nói về nguyên tử atom, lập ra trường phái Atomist ông làm thơ như những nhà thơ khác ông nói về nguyên tử lý về nguyên tử. Con người cũng như các hành tinh cấu tạo từ nguyên tử, khi chết các nguyên tử phân tán đi, bắt đầu lại, tạo thành linh hồn có ngày các nguyên tử phân tán lại nên con người hay sống lại. Thuyết của Lucretius giúp con người không sợ chết lo cho kiếp sau nếu có đời nguyên tử có thể tồn tại trên mặt trời và sống nóng 15 triệu độ C so với trung tâm trái đất 7.000 độ C. Sách của Lucretius có 100 năm trước Chúa Giáng sinh sau buổi giáo huấn tích cực, cảm và đức vì trái tim người đời có đức sống sau buổi giáo huấn, khi thánh Gabriel thiên sứ phán xét cuối cùng. Đời nguyên tử mô tả không như ông Emanuel Swendenborg năm 1745 mô tả sau khi đi thăm cõi hai cõi thiên đàng và đời nguyên tử.

Mẹ tôi cũng như các bà tin có đời nguyên tử. Đôi khi tôi thấy đời nguyên tử của tôn giáo đức đời làm điều lành tránh điều ác hay đời người hiện lành thiện và an phận. Tôn giáo xưa có khác đời sống thời nay trong đời nguyên tử sống như những nhà lãnh đạo luôn sống trong cõi thiên đàng. Giáo đời cấu tạo sống như nói đời thiên đàng có lẽ tôi vì mẹ người đời sống trong cõi đời nguyên tử mà đời khi chết như những người lãnh đạo quen làm thiện thú thiện khai gian kiêu Đấng Trời Bình chính gì hưởng đời nguyên tử? Chắc có một đời nguyên tử của dân Babylon trong sách Gilgamesh (có trong Thánh Kinh) có thể rằng đời các lãnh đạo, đời nguyên tử “là một chết bệ bệ, trong đó ngay cả vua chúa và tu sĩ cũng nằm co quắp trong bóng tối”

Năm sinh nhật 50 tuổi, các con tôi bắt đầu viết truyện tôi câu hỏi: “bố đã học điều gì hay nhất từ bà nội”. Mỗi đời sinh nhật năm 60 tuổi tôi mẹ viết truyện tôi. Có lẽ trong 6 người con, tôi là người thân nhất với mẹ tôi, nhất là từ đời năm 1975, khi các anh tôi đã lập gia đình và đời em tôi đã đi làm ít về nhà. Tôi thường ăn cơm trưa với bà khi về thăm như bình dân như trước. Một hôm mẹ tôi khóc khi đang ăn, tôi hỏi lý do, bà nói: “Ba mày đời, nay bà không nên gọi nó là mày mà hãy gọi là con bé vì nó sắp ra bác sĩ.” Tôi buồn cười và ông bố tôi hay học cách xã giao của ông bố ở Bắc Kinh! Mẹ tôi, cũng như các bà khác nhất là các bà mẹ Việt Nam Mẹ lúc nào cũng xem con còn như hay nấu ăn, săn sóc. Trên 21 tuổi, bà vẫn xem chúng tôi còn như, có nhiều lần nhìn bé học đời hay sinh viên đời nhà học, con là lãnh đạo, trường học đời học đời như trường khi ra khỏi nhà nhìn con quần áo nghiêm chỉnh, khăn quàng, leo lên xe đời đời các con đoàn sinh là bà phải đời dò con thản: “Các anh như xem chúng em cho tôi nhé, nó còn như!”

Sau 30/4/1975, nhà sống về, các anh tôi người đã đi Mẹ, người trong trường học tiếp, chỉ còn tôi và hai người em, trường lại không thấy, bà an ủi tôi và khuyên: Con đừng lo, “còn người, còn của”. Sông có khúc người có lúc, còn người còn của, như người nói đời tôi không bao giờ quên. Việt trường tôi cho con vào đúng lúc kinh tế Hoa Kỳ suy thoái, thời nghỉ, tôi khuyên như của mẹ tôi cho các cháu. Năm 1977, mẹ tôi mất. Ngày bà mất, buổi sáng tôi mẹ đời xong cuốn “Câu chuyện của dòng sông” của Herman Hess với anh chàng chèo đò trên đời, với cuộc đời là dòng sông, tâm hồn thanh thản, tôi đi xe thăm nhà về thăm mẹ trên con đường Phan Đình Phùng với hai hàng cây yên tĩnh. Đời nhà, nghe cô cháu bé ra khóc “chú vào xem bà nội”, quãng chiều xe đời, tôi vào nhà về gặp nhìn thấy mẹ tôi thấy hồn tôi cùng. Dòng sông êm đời của anh em tôi đã sống sống.

34 năm sau, nếu còn sống mẹ tôi 100 tuổi, thế mà, Vu Lan năm nay tôi không lên chùa thăm mẹ.